

Magmatická ložiska

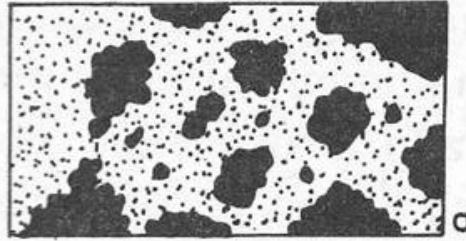
Pojmy

- **syngenetická**, tj. ta, která se vytvořila současně s horninami, v nichž jsou uložena (např. sedimentární železné rudy, rýžoviště těžkých minerálů, ložiska uhlí)
- **epigenetická**, tj. ložiska vzniklá později než horniny, v nichž se nacházejí (např. rudní žíly, metasomatické rudy)
- **stratiformní ložiska** – tvoří vrstvy
- **konkordantní tělesa** - jsou uložena souhlasně se stavbou okolních hornin
- **diskordantní tělesa** - jsou uložena nesouhlasně se stavbou okolních hornin (např. solný peň, rudní žíly)

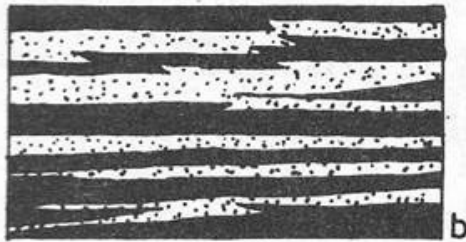
Magmatická ložiska

- Endogenní - vznik pod povrchem
  - endogenní procesy
- Vznik diferenciací a krystalizací magmat ultrabazického, bazického a alkalického složení
- likvační
- protomagmatická
- hystoromagmatická

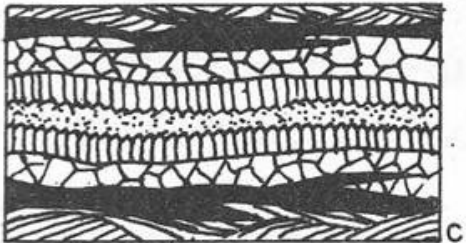
a) skvrnitá

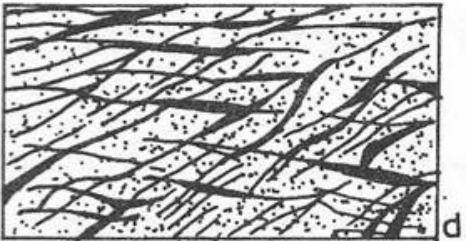
b) páskovaná

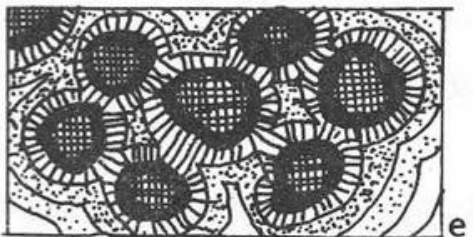
c) krustifikační

d) prožilková

e) kokardovitá

Likvační ložiska

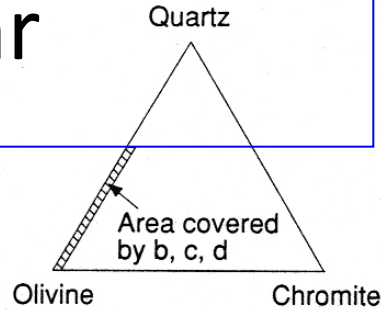
- Rozdělení silikátového magmatu při poklesu teploty (1500°C) na nemísitelné složky – silikátovou a sulfidickou
- Hustší sulfidická tavenina se shlukuje do kapek, které klesají do spodních částí magmatického tělesa
- Po utuhnutí (200-600°C) tvoří akumulace vtroušeninových až masivních sulfidických rud
- Sulfidy Fe, Cu, Ni a Co

Protomagmatická ložiska

- Raně magmatická
- Vznik frakcionovanou krytalizací
- Minerály vznikají ze silikátové taveniny ve stadiu rané krystalizace – dříve než hlavní objem horninotvorných minerálů

- Ložiska Fe-Ti-V rud
- Ložiska chromitu – v peridotitech, gabrech, pyroxenitech a noritech, tvoří masivní textury
- Ložiska diamantů
- Hlavní znak-idiomorfnní omezení krystalů užitečné složky

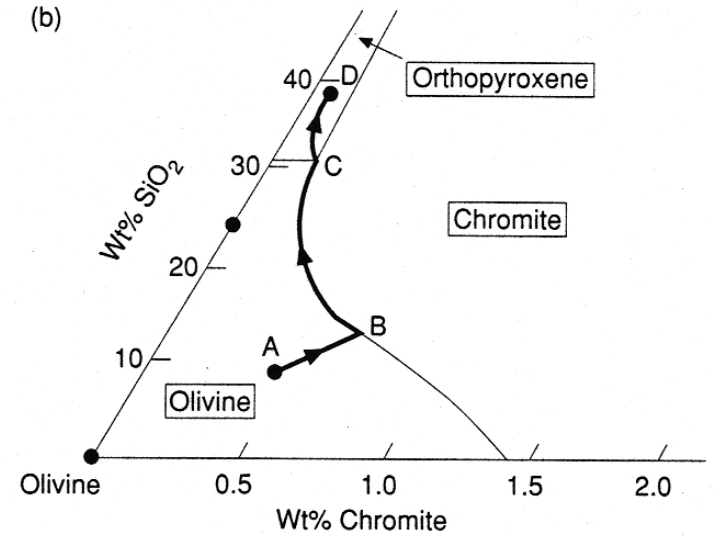
(a)

qtz-oliv-chr

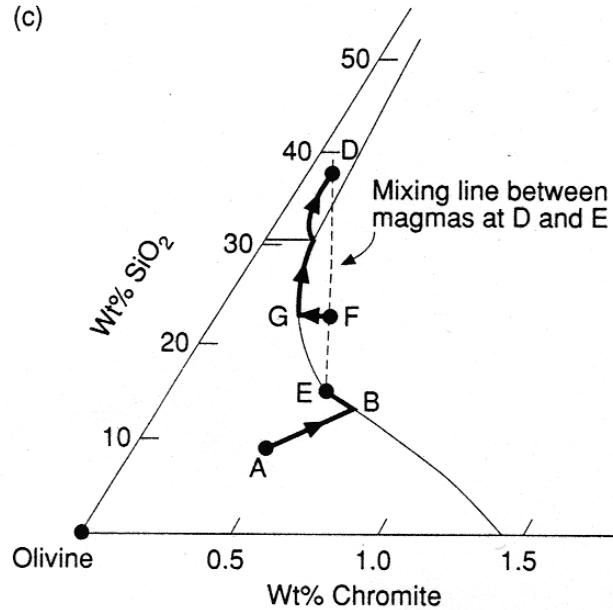

Robb, str. 50

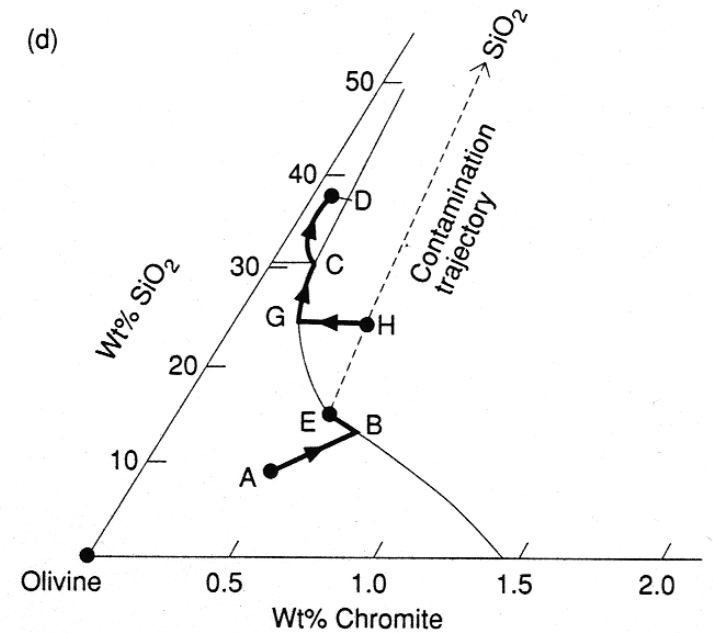
(b)

(c)

(d)

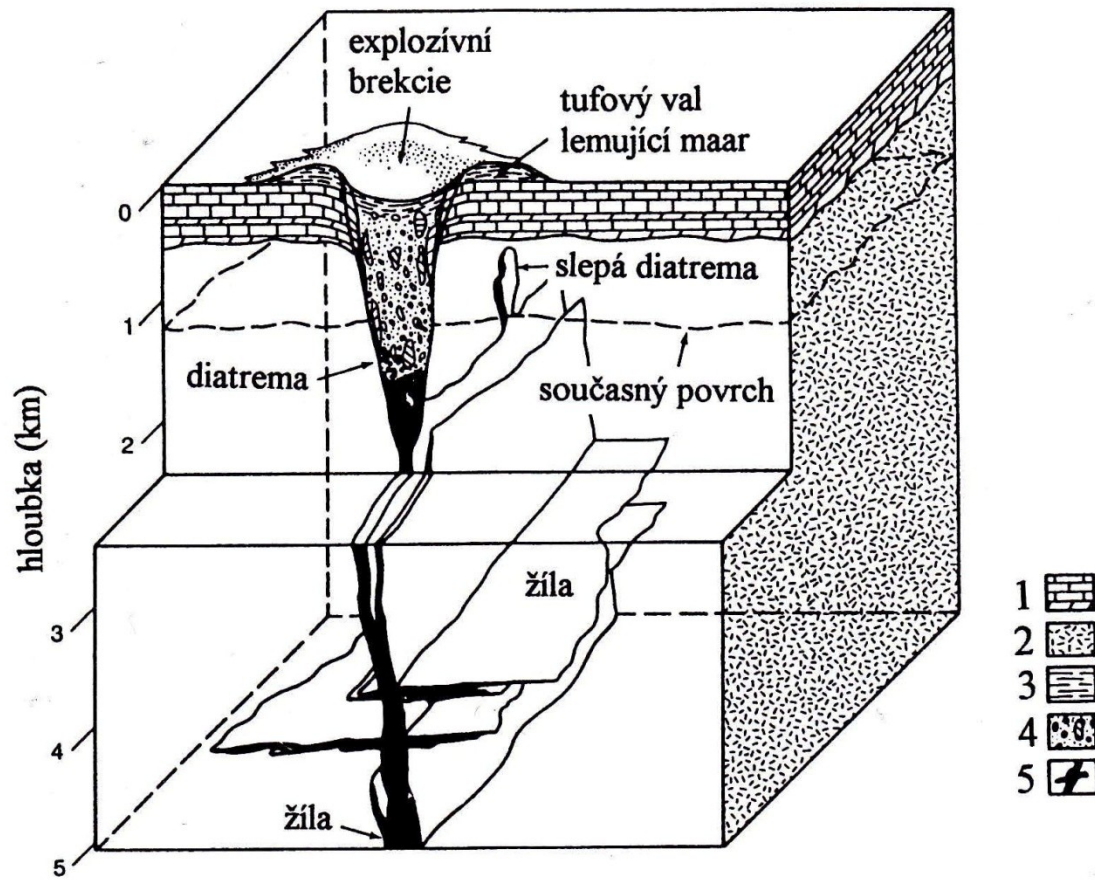

Figure 1.18 A portion of the ternary system quartz–olivine–chromite (a) showing the nature of crystallization in a mafic magma (b). Scenarios in which magma mixing (c) and magma contamination (d) occur as mechanisms for promoting the transient crystallization of only chromite are also shown (after Irvine, 1977).

Ložiska diamantů

- V kimberlitech, které tvoří oválné komíny
- Průměr až 850m, hloubka 1000-1500m
- CO₂ vznikal rozkladem karbonátů ze sedimentů astenosféry
- Jeho redukcí se v magmatické tavenině tvořily zárodky diamantových krystalů (svrchní plášť 100-150km)
- Krystaly během výstupu ultrabazického magmatu na povrch dorůstaly
- Výstup magmatu probíhal velmi rychle, na povrchu se projevoval silnou explozí

Obr. 1. Schematické znázornění diamantonosné kimberlitové diatremy navazující na systém kimberlitových žil (ložisko „State Line“ při hranicích států Colorado a Wyoming) (Guilbert, Park 1986 – upraveno).

Vysvětlivky: 1 – spodnopaleozoické sedimenty; 2 – prekambričské krystalinikum; 3 – kimberlitový tuf; 4 – intruzivní kimberlitová brekcie vyplňující diatrema; 5 – masivní hypabysální kimberlit.

Hysteromagmatická ložiska

- Pozdně magmatické
- Ložiskotvorné minerály vznikají ze silikátové taveniny až v závěru krystalizace-později než hlavní objem horninotvorných minerálů
- Ložiska chromitu - v peridotitech, které jsou součástí ofiolitových komplexů
- Platinoidů
- Titanových rud - v anortozitech
- Ložiska apatit-nefelinové formace

Protokol č.1

- Napiště hlavní minerály:
- Fe, Cu, Ni, Co, Cr

- K typům magmatických ložisek vypište a vyhledejte v mapě domácí a světová naleziště.